

**PARAISTEN KAUPUNGIN
PERUSOPETUKSEN
OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA**

Contents

Johdanto	3
1. Opiskeluhoitopalvelujen tarve ja saavutettavuus	4
1.1 Opiskeluhoitopalvelujen tarve	4
1.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	5
2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	7
2.1. Yhteisöllinen opiskeluhoolto	7
2.2. Ennaltaehkäisevä opiskeluhoitotyö	8
2.3. Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	10
2.4. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	11
2.5. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	11
3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi yksilökohtaisessa opiskeluhoollonlossa	12
3.1. Oppilaan oikeus opiskeluhoitopalveluihin	12
3.2. Monialainen asiantuntijaryhmä	13
3.3. Yksilökohtaisten opiskeluhoitoasioiden dokumentointi	13
3.4. Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	14
3.5. Yhteistyö laajoissa terveystarkastuksissa	14
3.6. Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	14
4. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien, henkilökunnan ja muiden toimijoiden kanssa	15
5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	15

Johdanto

Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta. Yhtenä tärkeänä tehtävänä on ennaltaehkäistä mahdollisia tulevia pulmatilanteita. Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteisöllisenä opiskeluhoitona ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon palveluina.

Yhteisöllisessä opiskeluhoollissa edistetään opiskeluyhteisön hyvinvointia ja opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä, järjestetään yhteisöllistä toimintaa sekä huolehditaan kodin ja koulun välisestä hyvästä yhteistyöstä.

Opetuksen järjestäjä seuraa opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista kouluissa moniammatillisen opiskeluhoollon ohjausryhmän eli ns. MONA-ryhmän työn avulla. MONA-ryhmässä on mukana edustajia kasvatus- ja koulutustoimialalta, elinvoimatoimialalta sekä hyvinvointialueelta (Varha). Ryhmässä voi olla mukana myös muiden viranomaisten asiantuntijoita. MONA-ryhmä toimii monialaisena ohjausryhmänä, joka vastaa opetuksen järjestäjän opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Koulujen opiskeluhoollotyössä seurataan muun muassa THL:n Kouluterveyskyselyn ja koulujen omien hyvinvointikyselyjen tuloksia yhteisöllisen opiskeluhoollotyön suunnittelussa ja kehittämisessä. Koulujen työ koulutyöhön sitouttamiseksi, koulupoissaolojen ehkäisemiseksi sekä suunnitelmat koulupoissaoloihin puuttumisesta ja niiden seurannasta ovat olennainen osa koulun opiskeluhoollotyötä. Nämä suunnitelmat liitetään paikalliseen perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja vuosittain laadittavaan koulukohtaiseen lukuvuosisuunnitelmaan.

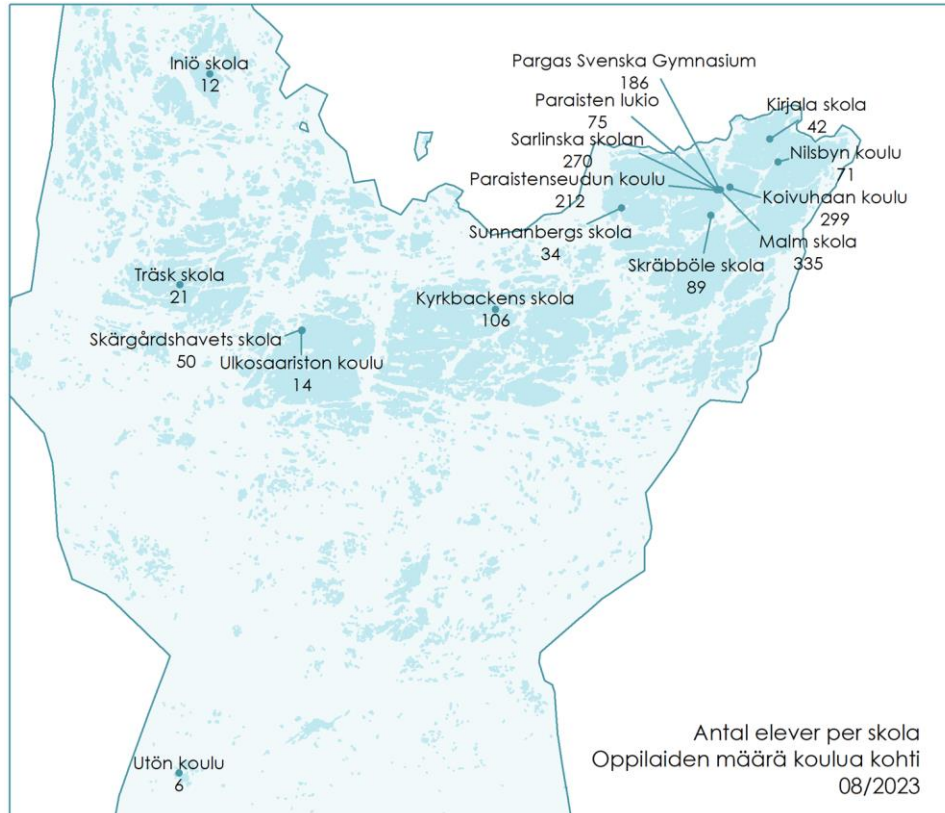
Opetuksen järjestäjän opiskeluhoollisuunnitelma liitetään kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyy kerran valtuustokaudessa. Opiskeluhoollisuunnitelma päivitetään niin ikään kerran valtuustokaudessa.

1. Opiskeluhoitopalvelujen tarve ja saavutettavuus

1.1 Opiskeluhoitopalvelujen tarve

Paraissilla on 14 perusopetuksen koulua, joista neljä on yhtenäiskouluja. Maantieteellisen alueen hajanaisuus ja pitkät välimatkat on otettava huomioon, kun resursoidaan erilaisia opiskeluhoitopalveluja

Kuva 1. Kartta Paraisten perusopetuksen kouluista ja oppilaiden lukumäärät.

Joidenkin yksiköiden pienen oppilasmäärän takia tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden määrää koulua kohti ei eritellä, vaan ilmoitetaan ainoastaan kokonaismäärä. Tehostetun tuen oppilaita on yhteensä 217 ja erityisen tuen oppilaita 171 (tilanne 20.9.2023). Koivuhaan koulussa ja Paraistenseudun koulussa toimivat valmistavan opetuksen -ryhmät. Ruotsinkielisessä koulutuksessa valmistava opetus järjestetään osana yleisopetusta. Valmistavassa opetuksessa olevia oppilaita on yhteensä 12 (tilanne 20.9.2023).

Kouluopissaolojen määrät ovat kouluissa kasvaneet. Ruotsinkielisessä koulutuksessa toimii ns. fokusryhmä. Ryhmässä opiskellaan tilapäisesti jonkin tietyn etukäteen sovitun ajan. Vaihteleva oppimisympäristö ja oppimisen tuki, monialainen yhteistyö ja opiskeluhoitohenkilöstön hyvä resurssointi ovat keskiössä.

Suomenkielisessä koulutuksessa tehdään monialaista yhteistyötä esimerkiksi Elmeri-koulujen ja Mylly-Antin koulun kanssa.

TYKS:n sairaalakoulun kanssa tehdään tarvittaessa yhteistyötä ja säännöllinen konsultointi on yksi osa tätä yhteistyötä.

Opiskeluhooltohenkilöstö on osa koulun opiskeluhooltoryhmää. Ennaltaehkäisevä työ on otettava huomioon, kun resursoidaan koulujen opiskeluhoillon henkilöstöä. Opiskeluhoillon henkilöstöä osallistuu myös yksilökohtaisen opiskeluhooltoon edustaen tällöin omaa ammattiryhmäänsä.

1.2. Käytettävissä olevat opiskeluhoiltopalvelut

Parainen kuuluu Varsinais- Suomen hyvinvointialueen kaksikieliseen palvelualueeseen (alue numero neljä). Opiskeluhoiltopalveluihin kuuluvat terveydenhoiltopalvelut (5 ½ henkilötyövuotta), lääkäripalvelut (1 ½ henkilötyövuotta), koulukuraattoripalvelut (4 ½ henkilötyövuotta), psykologin palvelut (4 ½ henkilötyövuotta) ja psykiatrisen sairaanhoitajan palvelut (1 henkilötyövuosi). Palvelut jakautuvat Paraisilla, Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa ja Iniössä järjestettävän ruotsin- ja suomenkielisen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen kesken.

Kuva 2. Käytettävissä olevat opiskeluhoillon resurssit Paraisilla lukuvuonna 2023–2024.

HÄLSOVÄRDARE	LÄKARE	KURATOR	PSYKOLOG	
Maria Salo	Sari Talja	Mikaela Dahlbacka	Mia Österback äk 1-2	MALMS SKOLA 331
			Nina Forstén- Lindman äk 3-6	SUNNANBERGS SKOLA 35
				KIRJALA SKOLA 42
Bodil Oksanen	Kia Mattila	Mika Wallin	Anja Seppälä & Rönholm	KOIVUHAAN KOULU 284
			Malin Rönholm	NILSBY KOULU 72
Sanny Danielsson		Mikaela Dahlbacka	Österback & Forstén- Lindman	SKRÄBBÖLE SKOLA 86
Kaisa v Zweybergk		Mika Wallin	Seppälä & Kullberg	PARAISTENSEUDUN KOULU 212
Sofia Aspelin		Petra Henriksson	Forstén- Lindman & Kullberg	SARLINSKA SKOLAN 262
Natalie Fagerholm		Christa Perämaa- Bredenberg	Mia Österback äk 1-2	KYRKBACKENS SKOLA / NAGU 105
Carita Lindbom			(Nagu, Korpo, Houtskär)	SKÄRGÅRDHAVETS SKOLA / KORPO 49
			Nina Forstén- Lindman äk 3-6	ULKOSAARISTON KOULU / KORPPOO 15
		Johanna Karlsson		TRÄSK SKOLA / HOUTSKÄR 21
		Perämaa- Bredenberg		UTÖN KOULU / UTÖ 4
Nina Grandell		Johanna Karlsson		INIÖ SKOLA / INIÖ 12

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) suositusten mukaan yhdellä kouluterveydenhoitajalla saa olla enintään 460 oppilasta ja yhdellä koululääkärillä enintään 2 100 opiskelijaa. Koulukuraattoreiden ja koulupsykologien kohdalla opiskelijamäärät saavat oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 a §:n mukaan olla enintään 670 opiskelijaa yhtä kuraattoria kohden ja enintään 780 opiskelijaa yhtä psykologia kohden. Paraisilla henkilömäärät eri ammattiryhmissä ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen suositusten mukaiset.

Koulukuraattorit

Ennaltaehkäisevä työote korostuu koulukuraattorin työtehtävissä. Kuraattorin työssä oppilaiden tukeminen on monitahoista. Pulmien ja vaikeuksien syyt voivat kohdistua esimerkiksi koulunkäyntiin, kaverisuhteisiin, perhetilanteisiin, terveydentilaan.

Koulukuraattorin käyttämiä työmenetelmiä voivat olla esimerkiksi yksilö- ja ryhmäkeskustelut, luokkatyöskentely tai havainnointi erilaisissa koulun tilanteissa. Koulukuraattori voi olla mukana luokassa ryhmäyttämässä oppilaita sekä edistämässä kouluviihtyvyyttä ja yhteisöllisyyttä. Kodin ja koulun yhteistyö toteutuu huoltajakeskusteluissa. Tarpeen mukaan voidaan järjestää etävastaanottoja ja kotikäyntejä. Koulukuraattori on koulun yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän jäsen.

Koulukuraattori toimii koulun yhteyshenkilönä lastensuojelun ja muiden viranomaisten suuntaan. Kuraattori osallistuu tarvittaessa myös muiden asiantuntijaryhmien työhön. Näistä esimerkkinä konsultaatio- ja arviointiryhmä Konsti, jonka toiminnasta vastaa Varha. Johtavan koulukuraattorin nimittää niin ikään Varha.

Koulupsykologit

Koulupsykologi työskentelee pääasiassa oppilaiden kehityksen ja oppimisen sekä mielenterveyteen liittyvien asioiden parissa. Koulupsykologin työ koostuu konsultoinnista ja suorasta oppilastyöstä sekä yhteydenpidosta eri yhteistyökumppaneihin. Psykologi osallistuu tarvittaessa myös muiden asiantuntijaryhmien työhön. Näistä esimerkkinä konsultaatio- ja arviointiryhmä Konsti, jonka toiminnasta vastaa Varha. Koulupsykologi voi olla koulun yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän jäsen ja tarvittaessa konsultoida koulun oppimisen tukiryhmää.

Koulupsykologi työtehtäviin kuuluu tarvittaessa oppimis- tai muiden kognitiivisten vaikeuksien selvittäminen. Koulupsykologi myös arvioi oppilaan psyykkistä hyvinvointia ja tarjoaa tukikeskusteluja. Oppilaan koulunkäynnin tilanteesta tehdään tilanearvio yhteistyössä oppilaan huoltajien ja opettajien kanssa sekä suunnitellaan mahdollisia tukitoimia. Koulupsykologi voi suositella oppilaalle jatkoselvityksiä esimerkiksi puheterapeutilla ja toimintaterapeutilla taikka neurologian yksikössä ja lasten tai nuorten psykiatrian vastaanotolla. Viimeksi mainituissa tapauksissa yhteydenotto tapahtuu KONSTI-konsultaatio- ja arviointiryhmän kautta.

Kouluterveydenhoitajat

Kouluterveydenhoitajan työtehtäviin kuuluvat terveystarkastukset ja neuvonta kaikilla vuosiluokilla. Laajempi terveystarkastus tehdään vuosiluokilla 1., 5. ja 8. Oppilaan terveysneuvonta edistää itsenäistymistä, hyvää opiskelukykyä, terveellisiä elämäntapoja ja mielenterveyttä sekä ehkäisee koulukiusaamista. Kouluterveydenhoitaja voi olla koulun opiskeluhuoltoryhmän jäsen ja moniammatillisen KONSTI-konsultaatio- ja arviointiryhmän yhteyshenkilö. Terveystenhoitaja osallistuu tarvittaessa myös muihin asiantuntijaryhmän töihin.

Psykiatrinen sairaanhoitaja täydentää opiskeluhoitopalveluja syyskuusta 2023 lähtien.

Suomenkielinen koulutus on mukana alueellisessa oppimiseen tukeen keskittyvässä Konsti-verkostossa, johon kuuluu kymmenen kuntaa.

Koulussa voi työskennellä myös koulunuorisotyöntekijä ja nepsy- ja kouluvalmentaja, jotka ovat koulutoimen palkkaamia eivätkä siten ole osa opiskeluhoollon palveluja.

2. Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

2.1. Yhteisöllinen opiskeluhoollto

Yhteisöllisessä opiskeluhoolllossa seurataan, arvioidaan ja kehitetään kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden vahvistaminen.

Kouluyhteisön hyvinvoinnista on vastuu koko koulun henkilökunnalla. Koulun yhteisöllinen opiskeluhoollto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoolltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden yhteistyö on tärkeä osa opiskeluhoolltoa. Oppilaille ja heidän huoltajilleen kerrotaan käytettävissä olevista opiskeluhoolltopalveluista ja heitä osallistetaan toimintaan. Oppilaita ja huoltaja myös ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja.

Oppilaiden ja huoltajien osallistaminen yhteisölliseen opiskeluhoolltoon on tärkeää. Myös lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät viranomaiset ja toimijat otetaan mukaan yhteisölliseen opiskeluhoolltotyöhön. Yhteenkuuluvuus, huolenpito ja avoin vuorovaikutus edesauttavat myös ongelmien ennaltaehkäisyä ja niiden tunnistamista koulussa.

Oppilaille annetaan mahdollisuus opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun. Jokaisessa koulussa on koulun oppilaista muodostuva oppilaskunta. Kouluissa voi toimia oppilaskunnan lisäksi esimerkiksi ruoka- ja ympäristöraati. Myös ystävä- ja tukioppilaat ovat tärkeässä roolissa. Oppilaskuntatoiminta on osa oppimista ja hyvinvointia edistävää koulun toimintaa ja toiminnasta kirjataan vuosittaiseen koulukohtaiseen lukuvuosisuunnitelmaan. Oppilasryhmiä kuullaan ennen opetussuunnitelman vahvistamista ja ennen muita oppilaiden asemaan olennaisesti vaikuttavia päätöksiä. (Perusopetuslaki 47 a §, POPS 2014, 35–36)

Oppilaalla on oikeus fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Koulussa viihtymiseen ja hyvään käyttäytymiseen liittyvät säännöt ja toimintatavat laaditaan yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan kanssa.

Kaikilla koulun aikuisilla on yhteinen vastuu lasten hyvinvoinnista. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että yhteisesti sovitaan, miten ristiriitatilanteisiin puututaan. Yhteisölliseen opiskeluhoolltoon kuuluu myös sopiminen siitä, miten koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehditaan.

Yhteisölliseen opiskeluhoolltoon sisältyvät myös koulukuljetuksia, tietoturvallisuutta ja tapaturmien ennaltaehkäisyä koskevat toimintatavat. Koulussa on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä

tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten, ja turvallisuusohjeita noudatetaan. Jokaisella koululla on nimetty turvallisuusvastaava. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen myös työelämään tutustumisen aikana. Ympäristöterveysviranomaisen tarkastaa ja arvioi oppimisympäristön turvallisuutta säännöllisesti. Opintoretkiä varten laaditaan erillinen turvallisuussuunnitelma, jonka rehtori hyväksyy.

2.2. Ennaltaehkäisevä opiskeluhoitotyö

Oppilailla on perusopetuslain 29 § mukaan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Perusopetuksen opetussuunnitelmassa tällä tarkoitetaan oikeutta fyysiseen, psyykkiseen kuin sosiaaliseen turvallisuuteen. Ennaltaehkäisevä opiskeluhoitotyö kattaa koko koulun toiminnan ja perustuu koulun arvoihin.

Tutkimusten mukaan nuoret mainitsevat koulun kaikkein stressaavimmaksi tekijäksi elämässään. Tähän voi olla syynä se, että kouluun itsessään liittyy monia erilaisia vaatimuksia. Oppilaan näkökulmasta kouluarjen tulee olla hallittavaa ja mielekästä. Tämä vahvistaa oppilaiden minäpystyvyyden tunnetta, joka liittyy läheisesti mielenterveyteen.

Koulun arjessa tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että oppilaalla on oikeus rauhalliseen, työrauhaa edistävään työympäristöön, turvallisiin ihmissuhteisiin sekä yhdenmukaisiin toimintatapoihin ja turvallisuusohjeisiin. Kouluympäristön turvallisuutta ja terveellisyttä sekä koulu yhteisön hyvinvointia seurataan järjestelmällisesti.

Koulupäivä alkaa ja päättyy, kun oppilas saapuu kouluun ja lähtee koulusta pois. Koulumatka ja yhteistyö koulukuljetuksen kanssa ovat osa turvallista koulupäivää.

Koulun järjestyssäännöt ja suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä ovat osa turvallista koulupäivää ja vahvistavat yhteisiä toimintatapoja. Muita oppilaiden turvallisuuden edistämiseen ja turvattomuuden ehkäisyyn liittyviä suunnitelmia ovat ohjaussuunnitelma, pelastussuunnitelma, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sekä kriisisuunnitelma. Koulun aikuisten vastuulla on tuntea suunnitelmien sisältö ja huolehtia siitä, että suunnitelmia noudatetaan.

Turvallisuuden tunteeseen vaikuttaa se, miten koulua hallinnoidaan ja hoidetaan. Kouluarkkitehtuuri on osa fyysistä turvallisuutta ja oppimistilat tulee olla helposti löydettävissä. Selkeät opasteet ovat osa turvallista oppimisympäristöä, samoin irtokalusteet ja muu koulun sisustus.

Välitunnit ovat tilanteita, joissa oppilaat useimmin tuntevat olonsa turvattomaksi. Välituntien aikana tulee olla riittävästi aikuisia valvomassa ja huolehtimassa turvallisuudesta. Välituntien valvontavuorot ja -listat tulee tehdä huolellisesti. Koulualue merkitään selvästi.

Koulun ja oppilaiden turvallisuuteen vaikuttaa se, että aikuiset ovat läsnä ja tuntevat oppilaat. Turvallisuudentunteeseen vaikuttaa myös se, millä tavoin oppilas on tietoinen siitä, mitä koulussa tapahtuu ja miten erilaisissa tilanteissa käyttäytyään. Aikuisen läsnäolo ja sosiaalinen kontrolli edistävät turvallisuuden tunnetta.

Oikea-aikaisella tiedottamisella ja kertomalla oppilaille, mitä koulussa tapahtuu, voidaan myös vahvistaa oppilaiden turvallisuuden tunnetta. Samoin osallistaminen, toimijuus ja demokratiakasvatus ovat tärkeä osa turvallista koulun arkea.

Maailman terveysjärjestö WHO on määritellyt mielenterveyden seuraavasti: ”Psyykkisen hyvinvoinnin tila, jossa ihminen tunnistaa omat kykynsä, pystyy selviytymään normaaleista elämään kuuluvista paineista ja pystyy työskentelemään tuloksia tuottavasti sekä ottamaan osaa yhteisönsä toimintaan. Mielenterveys ei siis ole vain mielenterveyden häiriöiden puuttumista.”

Koulun oppilaiden ja aikuisten toimivat vuorovaikutussuhteet vahvistavat oppilaiden mielenterveyttä. Koulun opiskeluhoitotyön tehtävänä on tukea oppilaita näissä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa esimerkiksi pohtimalla, minkälaisia oppimisen tavoitteita on järkevä asettaa.

Keskeinen elementti opiskeluhoitotyössä on koulun henkilökunnan ja oppilaiden välinen vuorovaikutus. Jokaisen oppilaan tulee olla olevansa hyväksytty ja tervetullut kouluun. Oppilaan tulee saada riittävästi tukea ja ohjausta kehittyäkseen ja kasvaakseen.

Luokassa ja erityisesti poikkeavissa opetus- ja oppimistilanteissa henkilökunnan tulee kertoa selkeästi, mitä oppilaiden on tarkoitus tehdä, miksi, kenen kanssa ja kuinka kauan. Ohjeet on hyvä visualisoida. Taitavalla pedagogisella suunnittelulla, luomalla hyvät, kestävät suhteet oppilaisiin sekä tarvittaessa tekemällä yhteistyötä opiskeluhoitopalvelujen kanssa koulu voi edistää oppilaan mielenterveyttä ja monimuotoista hyvinvointia. On todettu, että peruskoulun päättötodistus vähentää riskiä sairastua psyykkisiin ja fyysisiin sairauksiin myöhemmin elämässä.

Psyykinen turvallisuus merkitsee myös sitä, että koulussa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja, tunteiden hallintaa ja osallisuutta. Koulun tehtävänä on opettaa oppilaita osoittamaan huomaavaisuutta toisiaan kohtaan, kohtelevaan toisiaan kunnioittavasti ja kuuntelemaan toisiaan.

Koulupoissaolojen vähentäminen on osa ennaltaehkäisevää opiskeluhoitotyötä. Kouluun kiinnittymisellä ja koulutyöhön sitouttamisella ehkäistään koulupoissaoloja. Tätä toimintaa kuvataan tarkemmin suunnitelmassa, joka liittyy koulupoissaolojen ehkäisemiseen koulussa ja sosiaalista turvallisuutta.

Esimerkkejä kouluissa tehtävästä ennaltaehkäisevästä opiskeluhoitotyöstä:

- yhteiset sopimukset kouluviihtyvyydestä
- hyvinvointiaiheet oppitunnit
- hyvinvointiviikot
- tutustumispäivät
- teemavälitunnit
- Liikkuva koulu
- yhteiset tilaisuudet
- retket

2.3. Koulukohtaisten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Opiskeluhoitoryhmä

Jokaisella koululla on oma opiskeluhoitoryhmä, joka vastaa koulun opiskeluhoitotyön suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmä voi olla myös useamman koulun yhteinen. Ryhmän tärkein tehtävä on hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen koulussa ja koulun yhteisöllisen opiskeluhoitollon muu kehittäminen. Opiskeluhoitoryhmä ei käsittele yksittäisiä oppilaita koskevia asioita.

Kuva 3: Esimerkki koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokoonpanosta.

Opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana toimii rehtori tai apulaisrehtori/vararehtori ja ryhmään voivat kuulua esimerkiksi

- rehtori
- kouluterveydenhoitaja
- koulukuraattori
- koulupsykologi
- opinto-ohjaaja/oppilaanohjaaja
- Sopu-koordinaattori
- erityisopettaja

Ryhmä voi tarvittaessa kuulla muita asiantuntijoita, kuten esimerkiksi oppilaskunnan edustajaa, opettajia, ystäväoppilaita tai huoltajia. Ryhmä kokoontuu vähintään 1–2 kertaa lukukaudessa.

Ryhmän kokoonpano käy ilmi koulukohtaisesta lukuvuosisuunnitelmasta. Opiskeluhoitoryhmä suunnittelee toimintaansa lukuvuosittain. Tulevan lukuvuoden toiminta suunnitellaan kevätlukukaudella. Toiminnan suunnittelun yhteydessä arvioidaan ja tarkastellaan menneen lukuvuoden toimintaa.

2.4. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäisemistä ja käyttöön puuttumista on kuvattu *Plan för ANDTS-arbete inom Pargas stads svenskspråkiga grundläggande utbildning* -suunnitelmassa (*Paraisten kaupungin ruotsinkielisen perusopetuksen alkoholin, huumausaineiden, dopingin ja tupakan käytön sekä pelaamisen ehkäisy-suunnitelma*). Suunnitelma löytyy Paraisten kaupungin kotisivuilta.

2.5. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu-yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Esiopetuksessa ja ensimmäisellä luokalla olevien lapsille tehdään laajat terveystarkastukset, jossa huoltajat ovat mukana. Huoltajien haastattelulla arvioidaan perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä järjestetään tarvittaessa hoitoa ja tukea. Laajaan terveystarkastukseen voi sisältyä esiopetuksen henkilökunnan arvio oppilaan suoriutumisesta esiopetuksessa, tähän arvioon tarvitaan huoltajan kirjallinen suostumus.

Ennen viidennen ja kahdeksannen luokan laajaa terveystarkastusta vanhemmille lähetetään täytettäväksi THL:n kyselykaavake. Käynnin aikana keskustellaan kouluviihtyvyyteen, koulutyöhön, vapaa-aikaan, kaverisuhteisiin, terveyteen ja terveystottumuksiin liittyvistä asioista.

Kahdeksannen luokan laajassa terveystarkastuksessa arvioidaan oppilaan erityistarpeita ammatinvalintaan ja jatko-opintoihin liittyen. Oppilaalle voidaan suunnitella mahdollisia tukitoimia ja järjestää mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun terveydenhoitajan ja koululääkärin kanssa.

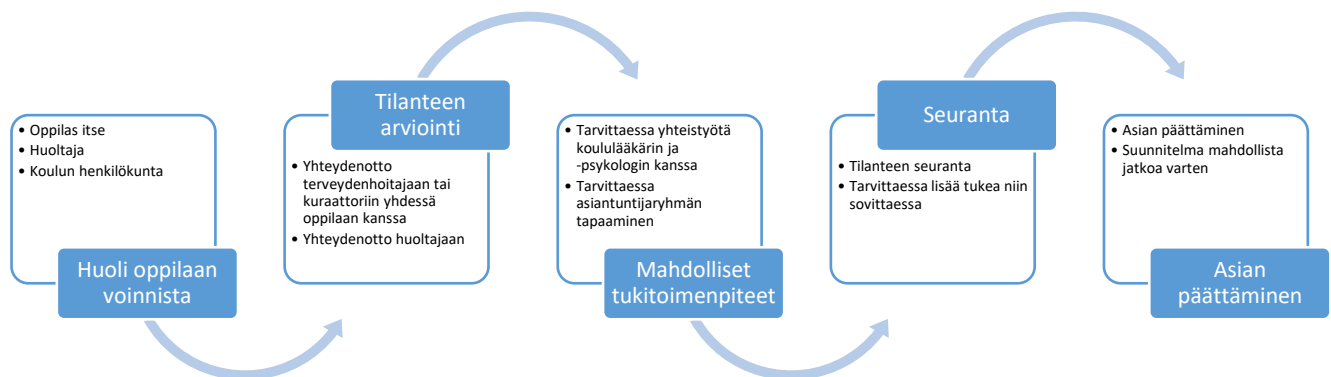
Koulun terveysneuvonta ja terveystarkastukset järjestetään niin, että oppilaan huoltajilla on mahdollisuus osallistua niihin. Tarvittaessa tehdään yksilöllinen hyvinvointi- ja terveys-suunnitelma. Myös päihteiden käytöstä voidaan tehdä seuranta.

Kouluterveydenhoitaja voi hoitaa myös oppilaiden perus- ja muihin rokotuksiin, koulutapaturmiin, diabeteksen ja ehkäisyneuvontaan liittyviä tehtäviä. Kouluterveydenhoitaja tekee yhteistyötä muun opiskeluhoitohenkilöstön, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon sekä kolmannen sektorin kanssa.

3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista kokonaisvaltaisesti. Varhaisen tuen varmistaminen ja ongelmien syntymisen ehkäiseminen on tärkeä osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon opiskeluhoitopalveluissa annettavan tuen suunnittelussa ja koulun arjessa.

Kuva 4. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon prosessikuvaus

Yksilökohtaiseen opiskeluhoitoon kuuluvat terveydenhuollon palvelut, yksittäisen oppilaan psykologija kuraattoripalvelut tai monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhoollon toimet, joista päätetään asiantuntijaryhmässä. Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset ja muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoitoa. Näistä tarkastuksista tehtyjä yhteenvetoja voidaan käyttää myös yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun ja toteuttamiseen.

3.1. Oppilaan oikeus opiskeluhoitopalveluihin

Oppilaalla on oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun kuraattorin tai psykologin kanssa seitsemän työpäivän aikana pyynnöstä. Mikäli asia on kiireellinen, oppilaalla on oltava mahdollisuus tukikeskusteluun samana tai seuraava päivänä. Asian kiireellisyyden ratkaisee ammattihenkilö. Kaikkien vuosiluokkien oppilailla on oltava mahdollisuus käydä kouluterveydenhoitajan luona ilman ajanvarausta.

Oppilaat löytävät tietoa opiskeluhoollon palveluista koulun ilmoitustaululta tai opiskeluhoollon vastaanottotiloista. Lisäksi tietoa löytyy Wilmasta sekä kaupungin ja Varhan verkkosivuilta (www.varha.fi).

Yksilökohtainen opiskeluhoito edellyttää aina oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumusta. Opiskeluhoitotyön jatkaminen tapahtuu aina yhteistyössä huoltajien kanssa, mikäli oppilas ei vastusta

tietojenvaihtoa. Oppilaan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuisa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Huoltaja ei saa koskaan kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Tarvittaessa oppilas ohjataan muihin opiskeluhuollon palveluihin sekä muuhun lapsia ja nuoria tukevaan toimintaan.

3.2. Monialainen asiantuntijaryhmä

Käsiteltäessä yksittäistä oppilasta tai tiettyä oppilasryhmää koskevaa opiskeluhuoltoasiaa koolle kutsutaan monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kutsuu koolle henkilö, jolla herää huoli oppilaan hyvinvoinnista. Asiantuntijaryhmä selvittää tuen tarpeen ja järjestää opiskeluhuoltopalvelut oppilaalle. Kirjallinen suostumus pyydetään Wilman kautta, ja myös huoltajat antavat suostumuksensa Wilman kautta. Suostumus kirjataan Wilmaan asiantuntijaryhmän kokousmuistioon. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön tekemään kirjaukset. Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan.

Asiantuntijaryhmän jäseniä voivat olla esimerkiksi

- koulukuraattori
- kouluterveydenhoitaja
- koulupsykologi
- oppilaan- tai opinto-ohjaaja
- luokanopettaja tai luokanohjaaja
- aineenopettaja
- tarpeelliset yhteistyötahot tai oppilaan läheiset (edellyttää erillistä kirjallista suostumusta).

3.3. Yksilökohtaisten opiskeluhuoltoasioiden dokumentointi

Opiskeluhuoltoasiat kirjataan Wilmaan asiantuntijaryhmän kokouksen muistiovälilehdelle. Ryhmä sopii yhdessä, kuka tekee kirjaukset.

Wilman muistioon kirjataan seuraavat tiedot:

- lapsen nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot
- huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammattiasemansa
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän ammattiasemansa
- asian aihe ja vireillepanija
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet, kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
- toteutetut toimenpiteet, kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma
- toteutuksesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Wilmaan kirjatut yksittäistä lasta koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä. Jos asiantuntijaryhmän pöytäkirjaan sisältyviä tietoja annetaan sivulliselle, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja on luovutettu, kenelle ja millä perusteella. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013; § 20–22)

Opetuksen järjestäjällä on arkistonmuodostajan ominaisuudessa oltava arkistointisuunnitelma, jossa on kuvattuna määräykset toimintatavoista ja ajoista.

Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää asiantuntijaryhmän jäsenenä saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin opiskeluhooltoon liittyvään tarkoitukseen. Esimerkiksi rehtorin osallistumiselle asiantuntijaryhmän työhön ei ole laillista estettä, mutta hänen osallistumisensa ei ole itsestäänselvyys, vaan sille tulee olla selvä tarve. Hallinnolliset päätökset asiantuntijaryhmässä käsitellyn oppilaan asioista eivät saa pohjautua salassa pidettäviin tietoihin, jotka ovat tulleet ilmi asiantuntijaryhmän työssä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, §14 §, §21). Jos rehtori on asiantuntijaryhmän jäsen, hän ei voi tehdä kyseistä oppilasta koskevia hallinnollisia päätöksiä.

3.4. Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitorangeistus (kirjallinen varoitus ja erottaminen), järjestetään tarvittava opiskeluhoolto. Tämä koskee myös oppilaita, joilta evätään opetukseen osallistuminen jäljellä olevan oppitunnin tai koulupäivän ajaksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan samalla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen.

Opetukseen palaamisesta tehdään kirjallinen suunnitelma. Rehtori vastaa siitä, että oppilas saa tarvittavaa opiskeluhoiltoa, ja rehtori ottaa myös yhteyttä opiskeluhooltoon.

3.5. Yhteistyö laajoissa terveystarkastuksissa

Ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella luokalla tehtävässä laajassa terveystarkastuksessa konsultoidaan tarvittaessa opettajaa. On tärkeää, että opettaja tuo mahdollisen huolensa esiin varhaisessa vaiheessa.

3.6. Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Jos oppilas tarvitsee erityisruokavalion lääketieteellisistä syistä, kouluterveydenhuolto kirjoittaa todistuksen, joka annetaan rehtorille. Todistukset välitetään seuraavalle kouluasteelle. Todistus päivitetään tarvittaessa vuosittaisen terveystarkastuksen yhteydessä.

Eettisistä syistä toteutettavasta erityisruokavaliosta päättää oppilas itse.

Opetuksen järjestäjällä on hyväksytty lääkehoitosuunnitelma, jossa noudatettavat toimintatavat on kuvattu. Lääkehoitosuunnitelma päivitetään tarvittaessa.

4. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien, henkilökunnan ja muiden toimijoiden kanssa

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa laadittaessa oppilaat, huoltajat ja henkilöstöryhmillä on ollut mahdollisuus tutustua suunnitelmaan ja kommentoida sitä. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä opetushenkilöstön, hallinnon ja opiskeluhoollon edustajien kanssa.

Koulujen opiskeluhoitoryhmät vastaavat yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamisesta koulussa. Oppilaat, huoltajat ja eri henkilöstöryhmät voivat olla ryhmässä edustettuina ja siten vaikuttaa koulun opiskeluhoollotyöhön.

Huoltajia informoidaan opiskeluhoollotyöstä ja opiskeluhoollosuunnitelmasta vanhempaintapaamisissa. Opetukseen, oppimiseen ja opiskeluhoollon liittyvät suunnitelmat julkaistaan kaupungin kotisivuilla, www.parainen.fi.

Opiskeluhoollon liittyviä henkilökunnan koulutuksia ja tiedotustilaisuuksia järjestetään koulukohtaisesti tai useammalle koululle yhteisesti. Rehtori huolehtii siitä, että kouluun palkatut uudet henkilöt perehdytetään opiskeluhoollon ja – suunnitelmaan.

Opiskeluhoollohenkilöstöä voidaan kutsua asiantuntijoiksi koulun pedagogiseen oppimisen tukiryhmään. Samoin koulun henkilökunta voi konsultoida opiskeluhoollohenkilöstöä oppimisen tukeen liittyvissä kysymyksissä.

Moniammatillinen MONA-ryhmä käsittelee asioita nuorisolain 9 §:n ja oppilas- ja opiskelijahuollon 14 §:n nojalla. Vuonna 2024 painopisteenä on yhteistyö lastensuojelun kanssa. Ryhmä vastaa hyvinvointikertomuksen seurannasta siltä osin kuin se koskee lapsia ja nuoria

5. Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Suomenkielisessä koulutuksessa on hyväksytty koulukohtaiset suunnitelmat siitä, miten oppilaita suojataan väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Näiden lisäksi kaikilla kouluilla on yhteinen, erityisesti kiusaamisen vastaiseen toimintaan liittyvä suunnitelma. Ruotsinkielisen perusopetuksen suunnitelma on *Plan för att skydda eleven mot trakasserier, mobbning, diskriminering och våld*, ja suomenkielisen perusopetuksen suunnitelma on *Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä*. Suunnitelmat on hyväksytty erillisinä asiakirjoina ja ne löytyvät Paraisten kaupungin kotisivulta.

Ruotsinkielisen perusopetuksen kriisisuunnitelma löytyy Paraisten kaupungin kotisivulta. Paraisten suomenkielisten koulujen kriisisuunnitelma on osa lukuvuosisuunnitelmaa, ja se löytyy koulujen kotisivuilta.